

گروه علوم قرآن و حدیث
پژوهش نامه کارشناسی ارشد

تحلیل نظریه قرآن‌شناخت دولت دینی - مهدوی با دعای ندبه

استاد راهنما:

آقای احمد آکوچکیان

استاد مشاور:

خانم دکتر غروی

دانشجو:

نجمه پورقیومی

تابستان ۱۳۹۱

کلیه اصول الدین قم
قسم علوم القرآن والحديث
رساله ماجستير

التحليل النظريه القرآنيه دوله الدينى – المهدوى

الاستاذ المشرف:

الدكتور احمد آكوچكيان

الاستاذ المشاور:

الدكتور سعيدة غروى

إعداد:

نجمه پورقيومى

السنة ١٤٣٢ق

تقدیم

يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَ أَهْلَنَا الضُّرُّ وَ جِئْنَا بِبِضْعَةٍ مُزْجِئَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَ تَصَدَّقْ
عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ

به قطب عالم امکان مهدی صاحب الزمان، او که چشمها و نگاهها در طلب تفسیر اویند؛

و قلبها در تپش و جویای جنس زندگی اویند؛

و قدمها بی صبرانه در انتظار اویند؛

و قلمها در تنفس نگارش چراییها و چگونگیهای اویند.

سپاس و قدردانی

در ابتدای کلام خدای را شاکرم که توفیق شاگردی در محضر قرآن و آل البیت رسول بزرگوار را در شهر کریمه اهل بیت حضرت فاطمه معصومه (س) شهر علم و قیام به من ارزانی داشت.

از پدر و مادر مهربان و عزیزتر از جانم به خاطر زحمات طاقت فرسایی که در طول دوران تحصیل متحمل شدند سپاسگزارم و پس از آن، از استاد ارجمند جناب آقای دکتر احمد آکوچکیان که مشفقانه مرا در این امر راهنمایی نمودند، و اجازه‌ی شاگردی در محضرشان را به اینجانب دادند صمیمانه کمال تشکر را دارم، همچنین استاد ارجمند سرکار خانم غروی که امر مشاوره این پروژه را برعهده داشتند و تمامی عزیزانی که به هر نحو مرا در انجام این مهم یاری‌گر بودند.

چکیده

پژوهش پیش رو تحلیل نظریه‌ی قرآنی دولت دینی به ویژه در مبانی نظری و ارزشی به مدد تعالیم دعای ندبه است، یک جریان شناختی است از مبانی هستی‌شناختی تا نیل به تصویری از اصل ولایت و در رأس آن امامت علوی و معرفی آن به عنوان الگوی مناسب زندگی که اندیشه مهدویت به مثابه‌ی نماد برجسته‌ی اندیشه امامت و ایده‌ی مدیریت آینده و زمره حصول آموزه‌های دین اسلام و تشیع آل‌البیت در نقطه کانونی آن قرار می‌گیرد و پژوهش در باب آن به مثابه‌ی اصل امامت یک ضرورت روشن و بدیهی دارد. آنچه که در پرداختن الگوی مطلوب دولت دینی به ما کمک می‌کند حیاتی جهت‌دار، مبتنی بر رویکرد به امامت علوی است. تحقیق و کنکاش در این مبحث ما را به نتایج راهبردی درباره الگوی مدیریت آینده و تغییر و تحول به سمت رشد و توسعه رهنمون می‌سازد.

با توجه به این اندیشه در اسلام و به تبع آن در اندیشه‌ی شیعه، منشأ تمامی قدرت‌ها خداست، حکومت و اقتدار پیامبر تابع و جلوه‌ای است از قدرت خدا که به جانشینان ایشان منتقل گردید. بر این اساس دولت خاستگاهی دارد و نظریه امامت علوی در درون خاستگاه الهی جای می‌گیرد. طبق این نظر دولت آفریده‌ی خداوند است و هم اوست که دولت را مقدر و مستقر کرده است، دولت از نظر دین مبین اسلام و نظریه‌ی شیعه در شکل خلافت به عنوان نهادی سیاسی - اجتماعی پایه‌ی قرآنی دارد، در این میان که دعای ندبه در واقع مجموعه‌ای است قابل توجه از فضایل اهل بیت عصمت و طهارت، و با توجه به مضامین اعتقادی بلند این دعا که می‌توان به جرأت آن را منشور شیعه دانست، به تبع دین و وحی خاستگاه پرداختن به این نظریه است. طلیعه‌ی کلام ارائه‌ی نقشه‌ی پژوهش، به همراه بررسی سند این دعای شریف است که در دستور کار قرار گرفته است، در بخش دوم مخاطب شاهد چشم اندازی است تحلیلی از شروحي که تاکنون بر دعای ندبه نوشته شده است، ساختار تحلیلی نظریه دولت دینی با توجه به تفسیر موضوعی دعای ندبه حسن ختامی است برای این اندک کلام، به این امید که بتواند اندک جرعه‌ای از چشمه‌ی گوارا و بی‌کران اهل بیت عصمت و طهارت را به وی بنوشاند.

واژگان کلیدی: دولت، دین، دعا، ندبه، امامت، رشد، دولت مهدوی

فهرست مطالب

۱.....	مدخل
۱.....	نقشه ی پژوهش
۱.....	۱- بیان مسأله
۱.....	۲- بیان اهمیت و ضرورت موضوع
۲.....	۳- اهداف تحقیق
۲.....	۳-۱- هدف اصلی
۲.....	۳-۲- اهداف فرعی
۳.....	۴- پرسشهای تحقیق
۳.....	۴-۱- سؤال اصلی
۳.....	۴-۲- سؤالات فرعی
۳.....	۵- فرضیه های تحقیق
۳.....	۵-۱- فرضیه اصلی
۴.....	۵-۲- فرضیه فرعی
۴.....	۶- روش تحقیق
۵.....	۷- نتایج و کاربردهای تحقیق
۶.....	۸- پیشینه ی تحقیق

بخش اول:

شناخت آغازین

۱۰.....	فصل اول
۱۰.....	مفهوم شناسی تحقیق
۱۰.....	۱- مفهوم نظریه
۱۰.....	۱-۱- معنادر لغت

۱۱	۲-۱- معنادر اصطلاح
۱۲	۲- مفهوم دولت
۱۲	۲-۱- معنادر لغت
۱۲	۲-۲- معنادر اصطلاح
۱۳	۳- مفهوم دعا
۱۳	۳- ۱- معنادر لغت
۱۴	۳-۲- معنادر اصطلاح
۱۵	۴- مفهوم امامت
۱۵	۴-۱- معنا در لغت
۱۶	۴-۲- معنادر اصطلاح
۱۶	۴-۱-۲- امامت در اصطلاح اهل سنت
۱۶	۴-۲-۲- امامت در اصطلاح شیعه
۱۷	۵- مفهوم رشد
۱۷	۵-۱- معنا در لغت
۱۷	۵-۲- معنا در اصطلاح
۱۸	۶- مفهوم مدیریت
۱۸	۶-۱- معنادر لغت
۱۹	۶-۲- معنا در اصطلاح
۲۱	فصل دوم
۲۱	اسناد دعای ندبه
۲۱	۱- سندشناسی
۲۱	۱-۱- سند اول
۲۲	۱-۲- سند دوم
۲۲	۲- ناقلان دعای ندبه
۲۳	۳- بررسی رجالی سند دعا
۲۳	۳-۱- «محمد بن مهدی» راوی با واسطه دعای ندبه
۲۴	۳-۲- «احمد بن علی بن یعقوب بن اسحاق بن ابی قره قنانی» راوی دیگر دعای ندبه:
۲۴	۳-۳- محمد بن الحسین بن سفیان البزوفری
۲۴	۴- راوی دعای ندبه
۲۵	۵- بررسی سند دعا

بخش دوم

اندیشه ولایت در نیایش ولی: با مروری تحلیلی بر دعای ندبه

مقدمه	۲۹
فصل اول	۳۱
اصل ولایت انبیایی و علوی، نعمت و ظرفیتی برای راهبری تغییر و مدیریت تحول	۳۱
۱- حمد، مدیریت بهینه امکانات و ظرفیت‌ها	۳۱
الحمد لله ربّ العالمین...	۳۲
۲- ولایت انبیایی به عنوان اصیل‌ترین رزق و سرمایه الهی برای زندگی	۳۵
۳- ولایت رسول خاتم‌البلغ‌ترین نعمت الهی:	۴۷
۴- ولایت علی و اهل بیت بالغ‌ترین نعمت الهی:	۵۴
فصل دوم	۷۶
ولایت علوی، دولت علوی	۷۶
۱- تعریف دولت دینی به ولایت علوی	۷۶
۲- کارکرد دولت دینی	۷۷
فصل سوم	۸۰
تعریف دولت دینی به ولایت مهدوی	۸۰
۱- انگیزش به پذیرش ولایت علوی، دولت علوی تا ولایت مهدوی	۸۰
۳-۱- ابعاد انگیزشی به ولایت مهدوی در تداوم ولایت علوی:	۸۴
۲- انگیزش به پذیرش و جریان اصل امامت علوی در متن زندگی	۸۹
۳- اندیشه مدیریت آینده	۹۴
۳-۱- اندیشه انتظار	۹۶
۳-۲- هدفمندی و جهت‌مندی برنامه‌ها و اقدام‌ها	۱۰۲
۳-۳- بیانیه جنبش مهدوی و شیعه علوی عدالت‌بنیاد	۱۰۴
فصل چهارم	۱۰۷
اصول مدیریت آینده در پرتو ولایت علوی، دولت مهدوی	۱۰۷
۱- هدفمندی و جهت‌گیری تحول و تغییرات (وصل اللهم بیننا..)	۱۰۷

بخش سوم

ساختار تحلیلی نظریه‌ی دولت دینی

فصل اول	۱۱۲
ابعاد مهندسی دولت دینی	۱۱۲

۱۱۲	۱- چیستی و مفهوم دولت دینی
۱۱۴	۲- اصول و معیارهای حاکم بر دولت دینی
۱۱۴	۲-۱- الهی بودن حکومت
۱۱۶	۲-۲- مشروعیت الهی قوانین
۱۱۸	۲-۳- حقانیت حکومت دینی
۱۱۸	۲-۴- ولایت
۱۲۰	۲-۵- انتصابی بودن حاکم دینی
۱۲۱	۳- چرایی حاکمیت دینی
۱۲۱	۳-۱- فردنیایی بودن انسان
۱۲۲	۳-۲- رابطه بین دنیا و آخرت
۱۲۲	۳-۳- پیوستگی بین دین و سیاست
۱۲۵	۴- چگونگی دولت دینی
۱۲۶	۵- رسالت و مسئولیت های دولت اسلامی
۱۲۶	۵-۱- تحقق چیستی دولت دینی
۱۲۶	۵-۲- تحقق چرایی دولت دینی
۱۲۷	۵-۳- تحقق ایدئولوژی دینی
۱۲۸	فصل دوم
۱۲۸	ضرورت دولت دینی
۱۳۰	۱- ولایت انبیاء ﷺ
۱۳۰	۱-۱- ولایت انبیاء در قرآن
۱۳۳	۱-۲- ولایت انبیاء در دعای ندبه به عنوان اصیل ترین رزق و سرمایه الهی برای زندگی
۱۳۶	۲- ولایت امام علی، (امامت استمرار نبوت)
۱۳۷	۲-۱- ولایت علوی در قرآن
۱۳۹	۲-۲- امامت علوی و گسترش نظریه دولت شیعی در روایات
۱۴۳	۲-۳- ولایت علوی در دعای ندبه
۱۴۴	۲- شاخصه های ولایت علوی
۱۴۶	۲- کارکرد دولت دینی
۱۴۷	۲-۳- نوع موضع گیری اجتماعی در برابر حکومت علوی:
۱۴۹	فصل سوم
۱۴۹	ضرورت دولت مهدوی

- ۱- تعریف دولت دینی به دولت مهدوی ۱۴۹
- ۲- شاخصه های حکومت مهدوی ۱۵۳
- ۲-۱- صبغهی الهی - دینی حکومت مهدوی ۱۵۳
- ۲-۲- امامت و رهبری ۱۵۴
- ۲-۳- جهانی سازی و تحقق امت واحده ۱۵۵
- ۲-۴- قانون واحد؛ اقامهی دین از راه احیای قرآن و سنت ۱۵۷
- ۲-۵- قطع ریشه های فساد ۱۵۹
- ۲-۶- عزت بخشی به صالحان و مؤمنین و ذلت آفرینی برای کافران و منافقان: ۱۶۰
- ۲-۷- گسترش عدل در سرتاسر گیتی و ظلم ستیزی ۱۶۱
- ۲-۸- تأمین رفاه، امنیت، سلامت اجتماعی و رضایت مندی عمومی: ۱۶۴
- ۲-۹- نشر علوم و معارف و رشد آگاهی ها ۱۶۶
- ۲-۱۰- آزادی سیاسی ۱۶۸
- ۳- اندیشه مدیریت فرهنگ انتظار ۱۷۰
- ۳-۱- مفهوم انتظار: فلسفه زندگی مثبت ۱۷۲
- ۳-۲- جایگاه اندیشهی انتظار: اندیشهی ترقی و رشد ۱۷۳
- ۳-۳- انتظار اصل معنی بخش حرکتها و تحرها ۱۷۵
- ۳-۴- انتظار، اصل اختیار مثبت ۱۷۶
- ۳-۵- ابعاد و مراحل انتظار ۱۷۶
- ۳-۶- انتظار و احساس امام و امت ۱۷۷
- ۳-۷- هدفمندی و جهت مندی برنامه ها و اقدامها در راستای اصل انتظار ۱۷۹
- ۳-۸- بیانیهی جنبش مهدوی و شیعه علوی عدالت بنیاد ۱۸۱
- ۴- اصول مدیریتی دولت آینده شدن(مهدوی) ۱۸۲
- نتیجه گیری ۱۸۶

پیش‌گفتار

اندیشه حکومت دینی به این معنا که در سیستم حکومتی، قوانین الهی حاکم باشد و رهبران جامعه مجری قوانین الهی با اذن خداوند باشند، دارای پیشینه‌ی تاریخی دیرینه است و قدمت آن به دوران پیامبران الهی می‌رسد. فرستادگانی که همواره توسط برخی از آنان، چارچوب کلی نظریه‌ی حکومت دینی از طریق وحی بیان می‌شد و برای تحقق خارجی آن در جامعه تلاش‌های فراوانی توسط آنان انجام می‌گرفت، به طوری که برخی از انبیا و در رأس آنها پیامبر اسلام توانستند نظریه‌ی حکومت دینی را در جامعه پیاده نمایند. به دلیل آنکه انسانها ذاتاً برابرند و کسی بر دیگری حق ولایت ندارد، و از سوی دیگر، جامعه بشری برای برقراری نظم و امنیت، اجرای عدالت و جلوگیری از هرج و مرج، به حکومت و حاکم نیاز دارد این نیاز امری طبیعی و فطری است و از آنجا که اسلام به عنوان آخرین دین آسمانی در صدد تأمین نیازهای فطری و طبیعی انسان است و می‌خواهد او را به سعادت و کمال در دنیا و آخرت برساند و برای این کار قوانین و مقرراتی را در بردارد، از طرف دیگر به حکم عقل، هر قانون نیاز به مجری و نهاد اجرائی دارد، کمالینکه قانون به تنهایی نمی‌تواند برای انسانها مفید و مثمر ثمر باشد، زیرا اسلام آمده تا به نیازهای طبیعی و فطری بشر پاسخ گوید و یکی از این نیازها بلکه مهمترین آنها، تأمین امنیت و نظم در جامعه است چون بدون نظم و امنیت زندگی بشر مختل می‌شود نهادی که عهده‌دار برقراری نظم و امنیت در جامعه می‌باشد، همان دولت و حکومت می‌باشد. بنابراین ضرورت عقلی، ماهیت قوانین اسلام، سیره‌ی عملی پیامبر گرامی اسلام و پیشوایان دینی همه حکایت از ضرورت دولت در اسلام دارد و حکومت در اسلام از موضوعات و مسائل اساسی بوده و هست و مورد عنایت و توجه جدی پیامبر و رهبران جامعه اسلامی قرار داشته است. تشکیل حکومت دینی پیامبر در مدینه نه از سر ضرورت اجتماعی، بلکه براساس اندیشه‌ی دینی برگرفته از اسلام بود.. حال سؤال این است که چه کسی و چگونه حکومت کند؟ نظام سیاسی اسلام، که بر اساس جهان‌بینی خاصی بر محوریت مالک هستی

قرار دارد، منشأ قانون و حاکمیت را اصالتاً خداوند میدانند. حاکمیت تشریحی الهی در طول تاریخ از طریق انبیا و اولیاء محقق شده است.

در نظام سیاسی اسلام، حکومت تنصیصی است. حکومت پیامبر و همچنین خلافت پس از او به وسیله‌ی وحی تعیین یافته است. بدین‌سان، در مصالح عمومی جامعه اسلامی نه با تعریف دولت، که از مبدأ «امامت» آغاز می‌شود. امامت به معنایی عام که خلافت سنی و امامت شیعه را در بر می‌گیرد؛ یعنی رهبری مؤمنان. چنین می‌نماید که دولت مبتنی بر رهبری مؤمنان همواره سه وظیفه‌ی اساسی داشته و دارد:

الف. حمایت از امت یا جامعه اسلامی در برابر غیر مسلمانان، که در قالب مفاهیمی چون دفاع، نفی سبیل، براءت و جهاد بیان می‌شود.

ب. حفظ انسجام داخلی جامعه و حمایت از امت اسلامی در برابر شقاق و الحاد، که با مفاهیمی از قبیل بغی و منع از ارتداد توضیح داده می‌شود.

ج. تأمین یک زندگی مطلوب و منطبق بر موازین شریعت که امام، خلیفه یا مجتهد، مهمترین مفسر قیود، حقوق و قوانین آن است.

چنین تحلیلی از رابطه دین و دولت باعث شکل‌گیری نظریه دولت دینی در جامعه اسلامی شده است. نظریه‌ای که دولت را نه یک دولت دینی، بلکه دولتی در جامعه دینی تلقی می‌کند. این نظریه اسلام را مجموعه‌ای از دین و دولت معرفی می‌کند که جهاد، ابزاری برای حفظ و توسعه آن دولت است.

تفکر شیعی، همچون دیدگاه اهل سنتی سنت، به وجود طرحی از دولت در وحی اسلامی و اندیشه و عمل پیامبر اسلام عقیده دارد. براساس اندیشه شیعه، پیامبر اسلام علاوه بر مسئولیت ابلاغ وحی، دو مسئولیت، یا منصب، قضا و سیاست را نیز از جانب خداوند بر عهده داشت. بدینسان دولت در تفکر شیعی دارای طرح و ساختاری ویژه در منابع و نصوص اسلامی است، اما برخلاف اهل سنت، شیعیان هرگز به خلافت تاریخی به مثابه‌ی امتداد و جریان وحی اسلامی در تاریخ و جامعه اسلامی نمی‌نگرند. شیعه دولت دینی را چونان طرحی آرمانی می‌نگرند که به رغم تلاش‌های بسیار بنیان‌گذار آن، پیامبر اکرم هرگز در تاریخ جاری نشد و در عینیت زندگی مسلمانان قرار نگرفت، بلکه خلافت تاریخی مسلمانان، تحت تأثیر شرایط قبیله‌ای و سنت‌های سیاسی عرب پیش از اسلام دچار نوعی کژتابی شده است:

علاوه بر سیره و موضع‌گیری‌های انبیا، سیره‌ی نظری و عملی معصومین در عصر حضور، و دیدگاه‌های برگرفته از وحی عالمان دینی در عصر غیبت نیز دلیل دیگر این مدعاست. البته نظریه

حکومت دینی به معنایی که بیان گردید جز در موارد محدود تحقق خارجی نیافت، بلکه در حد تئوری و نظر باقی ماند و گاه گاهی نیز در مقاطع گوناگون بویژه در عصر غیبت تا حدودی به عمل نزدیک می شد، اما هیچ گاه حاکمیت کامل نیافت تا اینکه در عصر امام خمینی از تئوری به عمل رسید و به شکل نظام جمهوری اسلامی در ایران تثبیت گردید و آرزوی دیرینه ائمه و صالحین که همان تشکیل حکومت دینی بود به واقعیت پیوست و علی رغم مخالفت های داخلی و خارجی نظام «ولایت فقیه» را به عنوان الگوی حکومت دینی در زمان غیبت ارائه کردند که مشروعیت آن برآمده از اذن الهی و نصب عام فقهای جامع الشرایط برای تصدی حکومت از جانب امام زمان (عج) می باشد که با صلابت به راه خود ادامه می دهد تا زمینه ساز حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) در سرتاسر عالم باشد.

مهم ترین دلیل ادعاها در باب دولت دینی آیات قرآن است که با صراحت یا به دلالت التزامی طرح اندیشه‌ی حکومت دینی توسط پیامبران را اثبات می کند. و در کنار این آیات، روایات پیامبر اسلام و معصومین و موضع گیری های سیاسی - اجتماعی ایشان مؤید دیگر این ادعاست.

در این میان دعای ندبه، که به عنوان یکی از دعاها مشهور گزارشی است از عملکرد شیعه در طول تاریخ، در واقع تصویر و بینشی است به اصل نبوت و ولایت به مثابه‌ی ظرفیتی برای تغییر و فرصتی برای راهبری هدایت دینی و اینکه رهبران ما چگونه به این بینش و نگرش رسیدند و چگونه می توان انگیزه های حیات را با حضور نبوت و ولایت بالغ و برتر نمود و عملکردها را به نهایت نیکویی و صلاح رسانید و رابطه‌ها را تا تحقق امت محمدی راهبری نمود. تاریخ مقدس و زمان مقدس نیز یک ظرفیتی است آن هم از چشم انداز گذار به گذشته به خلق حال و برنامه ریزی برای آینده‌ای روشن. گذار و عبور به تاریخ و آشنایی با قوانین تاریخ به نوعی تحلیل فیلسوفانه از حاکمیت انبیاء و اولیاءالله. با توجه به آموزه اعتقادی امامت که خاستگاه نظریه دولت دینی است و استلزامات سیاسی آن مهدویت در عصر حاضر و به دلیل ارتباط تنگاتنگ آن با مسأله امامت، که آموزه ای اعتقادی است، به این قرار پیش بینی مؤلفه های مدیریت تغییر آینده و نگاه و چشم اندازی به افق بینا پیش روی فرد در لوای جامعه دینی قرار می گیرد.

مدخل

نقشه‌ی پژوهش

۱- بیان مسأله

نظریه‌ی دولت، نظریه‌ی درباره‌ی الگوی مدیریت راهبردی تغییر و تحول به سمت رشد و توسعه است. در آموزه‌های دینی ما، دین و وحی خاستگاه پرداختن به نظریه‌ی دولت دینی است. نظریه‌ی دولت در سه لایه قابل بررسی است:

۱. لایه‌ی اول؛ استدلال بر نظریه‌ی دولت در فلسفه و کلام سیاسی است؛

۲. لایه‌ی دوم؛ بیان الگوی مناسب آن در اخلاق و فقه سیاسی است؛

۳. لایه‌ی سوم؛ پرداختن به نظام راهبردی رشد و توسعه که مبتنی بر مبانی و الگوی مطلوب است.

منابع معرفتی دین اسلام، در راستای نسبت وحی و عقل، (سنت پیامبر اکرم و اهل بیت و به طور خاص ادعیه معتبره، از ناحیه آن نبی و اولیاء) مستند تحلیل این نظریه‌اند. موضوع برگزیده‌ی تحقیق پرداختن به نظریه‌ی دولت دینی به ویژه در مبانی نظری و ارزشی به مدد تعالیم دعای ندبه است، نظام یادشده یک جریان شناختی از مبانی هستی‌شناختی تا نیل به تصویری از اصل امامت و تا شناخت الگوی مناسب زندگی که اضطرار به حجت در نقطه‌ی قانونی آن قرار می‌گیرد. آنچه که در پرداختن الگوی مطلوب دولت دینی به ما کمک می‌کند حیاتی جهت‌دار، مبتنی بر رویکرد به امامت علوی است. تحقق و کنکاش در این مبحث همراه پژوهش یاد شده برخی از اصول روش پژوهش نیایشی را نیز مورد بررسی قرار می‌دهد.

۲- بیان اهمیت و ضرورت موضوع

پژوهش در دستور انجام این قلم به دلایل چندین و چندی توجیه ضرورت دارد:

۱. اندیشه مهدویت به مثابه‌ی نماد برجسته‌ی اندیشه‌ی امامت نظریه‌ی دولت موعود - دولت مطلوب و ایده‌ی مدیریت آینده، از زمره حصول راهبردی آموزه‌های دین اسلام و تشیع آل‌البیت است و پژوهش در باب آن به مثابه‌ی اصل امامت یک ضرورت روشن و بدیهی دارد.

۲. عصر انقلاب اسلامی و عصر جمهوری اسلامی فرصتی برای تحقیق آموزه‌های دیانت انبیایی و علوی است و پرداختن به ایده‌ی دولت دینی به منظور پشتیبانی دانشی و تبیین علمی مبانی تفکر و نظریه‌ی جمهوری اسلامی یک ضرورت برجسته‌ی راهبردی دارد.

۳. الگوی پیشرفت ایرانی - اسلامی در دوره‌های اخیر نشانگر ضرورتی است که مدیریت و جامعه‌ی دینی به آن توجه جدی نموده است و از آنجا که جان‌مایه‌ی الگوی مزبور، همان اندیشه‌ی دولت دینی و حاکمیت اسلامی است، ضروری می‌نماید که از منابع اصیل دینی به موضوع مدیریت اسلامی و دین‌شناسانه پیشرفت توجه نمود.

دلایل گفته و آمد، ضرورت پژوهشی در باب دولت دینی را مبرهن می‌سازد و از آن روی که دعای ندبه در نزد عرف جامعه دینی و تاریخ تشیع علوی، بیانگر نگرش شیعه آل‌البیت و اصل امامت و مهدویت بوده است؛ پژوهش در این دعا می‌تواند چشم‌اندازی روشن نسبت به ایده مزبور به دست دهد.

۳- اهداف تحقیق

پژوهش پیش رو در رویکرد به هدف‌های چندی شکل گرفته است:

۳-۱- هدف اصلی

دستیابی الگوی انبیایی و علوی اصل امامت و در چشم‌انداز آن اصول و مبانی دولت دینی(دولت موعود - دولت مطلوب)

۳-۲- اهداف فرعی

در راستای دستیابی به هدف اصلی هدف‌های فرعی چندی مورد توجه این پژوهش است:

۱. دستیابی به چشم‌اندازی درباره‌ی اصول عام مبانی یک نظریه‌ی دولت
۲. خاستگاه هستی‌شناسانه و انسان‌شناسانه‌ی اصل امامت علوی و دولت دینی
۳. دستیابی به چشم‌اندازی آغازین به بازخوانی الگوی دولت مدرن از چشم‌انداز اصل امامت و مهدویت

۴. دستیابی به تحلیلی در باب روان‌شناسی شهروند و ملت در عرصه‌ی حاکمیت دینی

۴- پرسش‌های تحقیق

در راستای دستیابی به هدف‌های پژوهش تحقیق پیش رو با چند دسته مسأله‌ی راهبردی روبه‌روست:

۴-۱- سؤال اصلی

دولت دینی در چشم‌انداز الگوی انبیایی علوی اصل امامت و مهدویت دارای چه اصول و مبانی است؟ و شهروند جامعه و حکومت دینی چه نحو تعاملی با حاکمیت عادل صالح دارد؟ به سخن دیگر اصول و مبانی و ساختار یک نظریه دولت - ملت علوی و مهدوی چیست؟

۴-۲- سؤالات فرعی

در راستای سؤال اول تحقیق، به این قرار، سؤالات فرعی چندی پیش روی این پژوهش دیده و فهرست می‌شود:

۱. اصول و مبانی تحقیقی یک نظریه دولت به گونه‌ی عام چیست؟
۲. خاستگاه هستی‌شناسانه و انسان‌شناسانه اصل امامت علوی و دولت دینی چیست؟
۳. دولت دینی در ساختار مدرن معاصر بر آموزه‌های انبیایی علوی بر چه دسته اصول و مبانی است؟
۴. شهروند دولت مهدوی - دولت علوی چه شخصیت روان‌شناسانه و انسان‌شناسانه‌ای دارد؟

۵- فرضیه‌های تحقیق

در راستای پاسخ به سؤالات پیش‌دریافت شده فرضیه‌ی برگزیده این تحقیق عبارتند از:

۵-۱- فرضیه اصلی

نظریه‌ی دولت دینی الگوی جامع مدیریت رشد - توسعه فراگیر سه لایه تغییری است که دعای ندبه به دو لایه‌ی بنیادین آن نظر دارد:

۱. مبانی نظری شامل مبانی فلسفه‌ی دینی هستی‌شناختی و انسان‌شناختی
۲. مبانی هستی‌شناختی - انسان‌شناختی
۳. در لایه‌ی سوم الگوی مطلوب انسانی اجتماعی که دعای ندبه به شاکله‌ی اصلی روان‌شناختی و فرهنگی آن نظر افکنده است.

۲-۵- فرضیه فرعی

۱. یک نظریه‌ی دولت به طور خاص، الگوی مدیریت تغییر، مبتنی بر مبانی معین نظری و چهار جانبه‌ای از الگوی مطلوب پردازش شده و الگوی کاربردی تحقیقی و توسعه‌ای، متضمن دو اصل اقتدار توسعه‌ای علم و اقتدار ملی است.

۲. انسان در نظریه‌ی دولت علوی موجودی با فراانگیزش رشد و حق انتخاب الگوی زندگی و رفتار اجتماعی و دولت حاکم در هستی قانونمندی زندگی می‌کند که خداوند معنی‌بخش آن هستی و آن زندگی است، و انبیاء پیام‌آور الگوی راهبردی رشد و اولیاء راهبرد برگزیده‌ی خداوند، برای پیشنهاد الگوی عملی نظام طبیعی انسان حاضر در هستی قانونمند زندگی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی که دولت دینی خاص تحقق آن است.

۳. اصول و مبانی نظریه‌ی الگوی اقتداری دولت - ملت بر اصل فراانگیزش رشد انسانی باقی‌مندی هستی، شاخصه‌ی معیارین نقش انبیاء و اولیاء معصومین در به دست آوردن الگوی مدیریت تغییر، اصل مدیریت زمان و لزوم رویکرد تاریخ‌نگر به مقوله پیشرفت، اهتمام به عنصر روانشناختی توسعه جامعه‌نگر فرایند تغییر استقرار است.

۴. شهروند دولت دینی با خواهانی خودآگاه رشد جامع‌نگر روشن‌بین الگوی مدیریت زندگی و شیوه‌های مدیریت منابع انسانی با حق انتخاب و آزادی در الگوی مبنای زندگی با منزلت الگوی انبیاء و اولیاء، پذیرای مناسبات عادلانه اجتماعی کوشای تربیت خویش و تربیت خلق، مستند به الگوی انبیایی علوی رشد با حس مشارکت در راهبری مناسبات اجتماعی و رویکرد به بحث عدالت همه‌جانبه اجتماعی و مدیریت آینده، مبتنی بر اصل ایده مهدویت است.

۶- روش تحقیق

روش برگزیده این تحقیق:

۱. در فصل گردآوری روش کتابخانه‌ای است.

۲. و در فصل تحلیل و داوری، مرجع روش شناخت (منطق استنباط، علم اصول)، روش شناسی سیستمی و روش شناسی مدیریت راهبردی است.